

večernica 2015

ZA LETO 2014

Večernica je edina vseslovenska nagrada za najboljše izvirno slovensko mladinsko literarno delo preteklega leta, ki zajema celotno slovensko knjižno produkcijo:

Žirija upošteva izvirna pesniška, prozna in dramska besedila za otroke in mladino v slovenskem jeziku, ki so v preteklem letu izšla (nosijo to letnico) v knjižni obliki pri kateri od založb ali v samozaložbi v RS ali v tujini (slovensko zamejstvo, slovensko izseljenstvo, drugo) in ki jih je založba ali avtor prijavil/a na razpis. Razpis objavi časnik *Večer* v času neposredno okrog slovenskega kulturnega praznika.

Žirija ima pravico, da v izbor kandidirajočih literarnih del vključi neprijavljeno delo, če meni, da po svojih literarno-estetskih kvalitetah sodi vanj (*Pravilnik o delu žirije za nagrado večernica*).

Večernico sta leta 1996 ustanovila Podjetje za promocijo kulture Franc-Franc in revija *Otrok in knjiga*, pokroviteljstvo nad nagrado je na pobudo Ferija Lainščka prevzelo Časopisno-založniško podjetje Večer iz Maribora. Leta 2006 je Večer postal še enakovreden (torej tretjinski) lastnik blagovne znamke večernica.

Podelitev večernice je povezana s srečanjem slovenskih ustvarjalcev mladinske književnosti OKO BESEDE, ki poteka vsako jesen v Murski Soboti.

Simpoziju letošnjega jubilejnega srečanja Oko besede bomo namenili posebno pozornost v naslednji številki revije *Otrok in knjiga*. V njej bodo objavljeni vsi referati o **nonsensu v mladinski književnosti**, izbrani simpozijski temi jubilejnega, dvajsetega Srečanja. Za simpozij, ki ga tradicionalno pripravlja revija *Otrok in knjiga*, so referate prispevali: pesnik, pisatelj, dramatik, prevajalec in esejist **Milan Dekleva**; raper, igralec, komik, moderator in prevajalec **Boštjan Gorenc Pižama**; glasbenik (vokalist, pisec besedil, skladatelj, kitarist) in profesor filozofije **Jani Kovačič**; profesor slovenščine in angleščine ter publicist **Miha Mohor**; univerzitetni profesor za področje mladinske književnosti in didaktike slovenščine ter publicist **dr. Igor Saksida**; pesnica, pisateljica, prevajalka in publicistka **dr. Barbara Simonitti** in pisatelj, pesnik, prevajalec in univerzitetni profesor slov. književnosti **dr. Peter Svetina**.

Osrednji dogodek jubilejnega Očesa besede je bila tudi tokrat podelitev večernice. Potekala je v Gledališču Park v Murski Soboti. Med udeleženci prireditve je bilo v dvorani, ki sprejme 350 obiskovalcev, največ otrok, učencev soboških in okoliških šol. Prireditvev je tudi letos povezovala Norma Bale, v kulturnem programu pa so s predstavo Kaj iščete sodelovali člani gledališke skupine Teater Curriulum Vitae z Gimnazije Šentvid v Ljubljani.

Petčlanska strokovna žirija, v kateri imajo svojega predstavnika ČGP Večer, Podjetje za promocijo kulture Franc-Franc, revija *Otrok in knjiga*, Društvo slovenskih pisateljev in Zveza bibliotekarskih društev Slovenije skupaj s Slovensko sekcijo IBBY, je pregledala izvirno slovensko mladinsko knjižno produkcijo

minulega leta in nato iz ožjega nabora literarnoestetsko najkakovostnejših del po sistemu točkovanja najprej izbrala pet finalistov, ki so se nato enakovredno potegovali za večernico.

Žirija v sestavi: dr. Igor Saksida (predsednik), dr. Aleš Debeljak, Tone Obadič, Petra Vidali in Maja Logar, je izbrala naslednjih pet finalistov:

- Peter Svetina: *Domače naloge*. (Mladinska knjiga)
- Damijan Šinigoj: *Iskanje Eve*. (Miš)
- Vladimir P. Štefanec: *Sem punk čarovnica, Debela lezbijka in ne maram vampov*. (Modrijan)
- Marija Švajncer: *Samotni bralec*. (Franc-Franc)
- Dim Zupan: *Jaz, Franci Grdi* (Miš)

Žirija je v zadnjem krogu izbora s točkovanjem odločila, da nagrado prejme Vladimir P. ŠTEFANEC za delo *Sem punk čarovnica, debela lezbijka in ne maram vampov*.

Utemeljitev žirije:

Realistični, deloma tudi problemski mladinski roman *Sem punk čarovnica, Debela lezbijka in ne maram vampov* je napisan kot prvoosebna pripoved najstnice Daše in se začne s sporom pripovedovalke s sošolko Ajšo. Osmošolka Daša je vsekakor nekaj posebnega, tudi nekateri drugi vrstniki (npr. Vid) so nenavadni. Daša skuša s svojima videzom in obnašanjem delovati uporniško, kritično do družbe, krivic, hinavščine in vseh mogočih stereotipov: glasba jo v njeni samosvoji drži vsekakor še posebej določa. Z očetom, ki je bivši punker, odideta na Dunaj, kjer se skupaj udeležita koncerta (po besedilih sodeč gre za ameriško skupino Green Day) – kar je hkrati tudi priložnost za spremembo Dašinega odnosa do očeta in predvsem do okolice. Iz pasivne osebe postane samozavestna, aktivna junakinja, ki se odloči, da bo posegla v svet in ga spreminjala, saj ji je ljubša možnost »da ostaneš in se boriš, boriš za tisto, v kar verjameš« (181). Posebnost romana je zanimiv slog, ki se izraža na različnih ravneh: to so:

- inovativna zgradba: med pripovedjo so vmesna »črna poglavja«, v katerih pripovedovalka razmišlja o svojem vrednotnem dojemanju okolice; zadnje ključne besede poglavja postanejo uvodne besede v novo poglavje – gre za neke vrste pripovedno »prepletenco«;
- raba slenga (besedje, stavčna zgradba) in mestoma vulgarizmov;
- izzivalen naslov: izvira iz Dašinega čarovniškega poskusa z očetom in imena profila (Debela lezbijka ruši stereotipe na šoli).

Vladimir P. Štefanec je napisal zanimiv roman o medgeneracijskih razlikah, sporih in iskanju boljšega sveta (predvsem na ravni neposrednih medčloveških odnosov) – brez vsiljive recepture za srečno odraščanje. Po avtorjevih besedah je prav iskanje identitete ter razmislek o svetu in samem sebi pomemben vidik branja – zato je delo napisano »tudi zaradi vseh mladih, ki si v naši vse bolj konformistični in uniformni družbi še upajo biti drugačni in svojo drugačnost tudi izpostaviti« (Večer, 15. julij 2015). – To pa je sporočilo, ki presega ozko začrtane meje mladinske književnosti in lahko nagovori tudi odraslega bralca.

Doslej je bilo za večernico nominiranih 49 avtorjev (29 pisateljev in 20 pisateljic), največkrat so se med peterico finalistov uvrstili: Bina Štampe Žmavc in Janja Vidmar (po osemkrat), Dim Zupan (šestkrat), Desa Muck (petkrat) ter Peter Svetina in Mate Dolenc (po štirikrat). Večernico je prejelo 12 pisateljev in 8 pisateljic. Samo leta 2007 sta bili dve nagrajenki: Majda Koren za delo *Eva in kozel* ter Irena Velikonja za *Poletje na okenski polici*.